Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го ЧЕРВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 22, 1956. No. 118. VOL. LXIII.

КОНҐРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УХВАЛИЛА НА БУДОВУ ШЛЯХІВ 33.4 БІЛЬЙОНА

ЗА ЦЮ СУМУ МАЮТЬ ВИБУДУВАТИ 41,000 МИЛЬ АВТОСТРАД, ЯКІ ЛУЧИТИМУТЬ ВАЖЛИВІШІ МІСТА КРАЇНИ

Вашинґтон. — Спільна Конґресова Конференція, яка складається з сенаторів і конґресменів, прийняла законопроєкт, згідно з яким на будову шляхів мають видати 33,400,000,000 долярів. Ця конференція узгіднила ті різниці, які були в обох законопроєктах, що їх прийняли Палата Репрезентантів та Сенат. Палата Репрезентантів ухвалила була законопроєкт, згідно з яким треба було стягнути з податків суму 18,814,000,000 долярів впродовж найближчих 16-ох років. Сенат зменшив був цю суму до 14.518,000,000 долярів, та збільшив податок від тягарових авт і автобусів. Згідно з прийнятим Спільною Конґресовою Конференцією законопроєктом федеральний уряд має видати на будову 41,000 миль автострад, які побудовані будуть поміж стейтами, суму 25,000,000,000 долярів. Це значить, що федеральний уряд видасть на будову міжстейтових шляхів 90 відсотків коштів, а стейти мають видати тільки 10 відсотків. Впродовж найближчих трьох років федеральний уряд має видавати на будову шляхів по 2,550,000,000 долярів. І в цих перших трьох роках стейти мусять видати на цю ціль такі самі суми. В пізніших роках суми, видавані федеральним урядом, будуть пропорційно збільшуватися. Федеральний уряд має видати на будову парків і охорону лісів впродовж найближчих трьох років суму 448,000,000 долярів, бо ті публічні будови має фінансувати сам федеральний уряд. Конференція погодилася на те, щоб федеральні суми розділювати між окремі стейти на основі числа населення стейтів та довготи їхніх шляхів, які вже існують. Секретар торгівлі має визначити, скільки окремі стейти мали б видавати на будову шляхів.

Конґресова комісія визначила 278 більйонів як крайню мету федеральної заборгованости

Вашинґтон. - Комісія Способів і Метод Палати Репрезентантів визначила як тимчасову крайню межу федеральної заборгованости. Ця сума на три більйони більша від постійної крайної межі державної заборгованости, яка становить 275 більйонів, і на три більйони менша від теперішньої тимчасової крайової межі цієї заборгованости, яка в цьому фінансовому році, що кінчається 30 червня 1956, становить 281 більйон долярів. Секретар скарбу Джордж М. Гомфрі заявив на цій комісії, що важко буде урядові працювати в межах цієї суми, але висловив надію, що може таки вдасться не позичати більшої суми грошей, якщо економіка буде розвиватися на теперішньому рівні. Уряд мусить позичати гроші в другій половині року, від липня до грудня, коли є менші вплини з податків. Гомфрі виступив проти того, щоб вже в цьому році зменшувати податки, бо бюджетову надвишку треба зужити на сплату федеральних довгів.

Новий законопроєкт про льояльність і безпеку урядовців

Вашинґтон. — Конґресмен Едвард Г. Ріс вніс законопроєкт, який відрізнюватиме випадки „нельояльности" урядовців від випадків недостачі „безпеки" від тих урядовців. Під „нельояльністю" розуміють дійсну нельояльність урядовця до американського уряду, а під „браком безпеки" розумітимуть таку особисту хибу працівника, як пиянство, внаслідок якого урядовець може виявити державну таємницю ворожим до ЗДА особам. Згідно з теперішньою практикою всі ті випадки вважається за „брак безпеки" і звільнюється за неї працівників. Недавно Найвищий Суд ЗДА вирішив, що за брак льояльности і з огляду на безпеку країни можна звільнювати тих працівників, які займають такі становища, в яких скриваються державні таємниці.

Окрема комісія перевірятиме видатки конґресменів на виборчу кампанію

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів ухвалила вибрати окрему Комісію з п'ятьох членів, яка перевірила б видатки кандидатів на конґресменів під час виборчої кампанії, а також спосіб ведення цієї кампанії. Ухвалу про створення цієї комісії прийнято одноголосно. Всі кандидати на конґресменів мусять подавати докладний звіт про свої видатки на виборчу кампанію і джерела, звідки походять ті виборчі фонди. —

В АМЕРИЦІ

● **На Конґресі** Міжнародної Комісії в правах акустики, в якому беруть участь представники 20 держав, стверджено, що слух можна поліпшити, постійно його вправляючи. „Висліди показують, що чим частіше вимовляємо якесь слово, тим легше можемо його почути навіть в гаморі", — твердить д-р Розенцвайґ.

● **Палата Репрезентантів** прийняла законопроєкт про те, щоб летунські лінії, які дістають федеральні субсидії, давали знижку на переїзд літаками священикам.

● **В Атенах,** Джорджія, корова на фармі Дж. Г. Діксона привела четверо телят. Професор Ветеринарної школи д-р В. Ф. Мек Лендон сказав, що такий випадок трапляється у коров один раз на 14,000,000 отелів.

● **Роберт Д. Бирис** і Вільям Джан Кліри з Бостону, Массачусетс, змусили сина нюйоркського банкіра Джана Т. Деґнана везти себе автом з Бостону до Ню Йорку, домагаючись від нього 500 долярів окупу. За гроші, які вони забрали у Деґнана, [illegible] Деґнан дав знати через вікно авта поліції, і напасників заарештовано.

● **Совєтські дипломати,** які мешкають в Глен Ков, Лонґ Айленд, відмовилися заплатити 10,746 долярів податку за дім, і місто виставило його на ліцитацію. Якщо вони не заплатять цієї суми, ліцитація відбудеться в неділю 24-го червня.

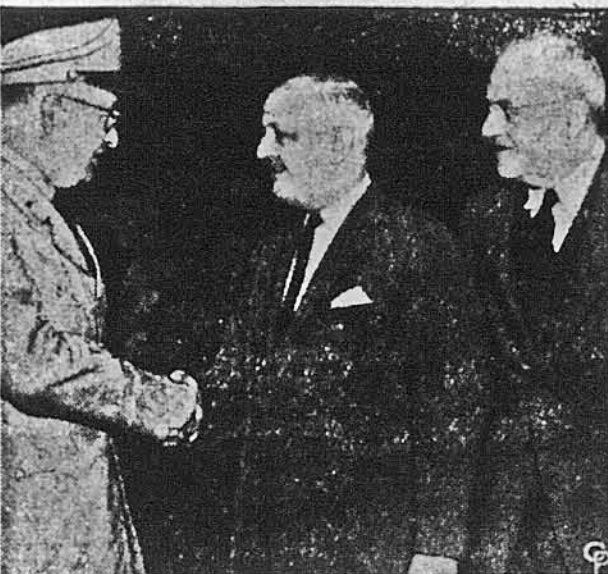
● **За 500 миль** на південь від Флориди виник перший в цьому сезоні гураґан. Заповідач погоди Джілберт Кларк гадає, що цей гураґан розвіється над океаном, не розвинувшись до справжнього гураґану.

● **Для міста Ню Йорку** закуплено 318 нових автобусів з вентиляторами, вигіднішими сидженнями та легшою їздою. Нові автобуси мають 47 сидячих місць, і їх почнуть вживати в липні ц. р.

● **Стейт Міннесота** має найбільше води з усіх американських стейтів, бо на кожні двадцят квадратових миль в цьому стейті припадає одна квадратова миля води.

● **У стейті Висконсін** минулого року висаджено з лісових шкілок 28,000,000 нових дерев.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЙНЯВ ФРАНЦУЗЬКОГО МІНІСТРА ПІНО

Ген. Леонард Гітон (зліва), що є командантом військового шпиталю Волтера Ріда у Вашинґтоні, вітає французького міністра закордонних справ Християна Піно (посередині), який разом з державним секретарем Джаном Фостером Доллесом прибув на нараду з перебуваючим ще в тому шпиталі після операції президентом Айзенгавером.

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер прийняв в середу 20-го червня на 10-хвилинний авдієнції французького міністра закордонних справ Християна Піно. Він перепросив французького гостя, що приймає його в ліжку, але, мовляв, в тому дні Президент вже відбув свої щоденні „вправи" ходження по кімнаті і сидження у фотелі. — Під час розмови з Піно Президент особливо цікавився ситуацією в Альжирі та слухав інформацій Піно в цій справі. Піно передав Президентові бажання від французького уряду і народу — прийти якнайскорше до повного здоров'я.

В офіційному комунікаті, який появився 20-го червня про вислід нарад між державним секретарем Доллесом і французьким міністром Піно, нема згадки, що ЗДА „підтримують" Францію в Альжирі, тільки говориться загально, що „державний секретар висловив надію американського уряду, що ліберальна і швидка розв'язка (проблеми Альжиру) дозволить европейським і мусульманським мешканцям жити і працювати разом у мирі і гармонії". Спільний комунікат заторкує такі справи: 1) загальне роззброєння з передумовою встановлення міжнародної системи контролі та одночасного розв'язування важливих міжнародних проблем, як з'єдинення Німеччини, 2) скріплення НАТО і важливість постійних внутрішніх „політичних консультацій" між його членами, — 3) конечність шукати дальше розв'язки проблем на Середньому Сході (Ізраїль і араби) на форумі Об'єднаних Націй, при чому користається з послуг генерального секретаря ОН і 4) спільне заінтересування в поступі й економічному розвитку недорозвинених країн. У комунікаті підкреслюється традиційну американську приязнь. У своїй промові, яку Піно виголосив в середу 20 червня у Клюбі крайової преси у Вашинґтоні, він задеклярував на вступі вірність Франції існуючому Атлантійському бльокові, а потім майже всю свою промову він присвятив справі східньо - західнього конфлікту і потребі нав'язання „тісніших контактів".

Ґаґерті ухиляється від відповіді на запит про політичні пляни Президента

Вашинґтон. — Пресовий секретар Білого Дому Дж. С. Ґаґерті заявив журналістам, що він сумнівається, чи президент Айзенгавер виявить свої політичні пляни вже між 4-им і 15-им липня, як про це повідомляв якийсь невідомий співробітник Президента. „Ніхто не говорив про політичні пляни з Айзенгавером, сказав Ґаґерті, і тому ніхто не може знати, коли Президент складе заяву про те, що буде кандидувати". Президент працював впродовж 45-х хвилин, він прийняв французького міністра закордонних справ Християна Піно, який розмовляв з Айзенгавером в присутності державного секретаря Джана Ф. Доллеса впродовж 10-х хвилин. Айзенгавер попідписував державні документи, між якими були законопроєкти про допомогу Північній Каролайні, яка потерпіла від гураґану, та договір із Швайцарією про співпрацю для мирного використання атомової енергії. Лікарські бюлетені повідомляють про те, що пацієнт продовжує видужувати в „дуже задовільному темпі".

Заповіджені на неділю відплатні змагання між „Тризубом" і „Кютіс" не відбудуться

Филаделфія. — Тут повідомлено, що заповіджені на найближчу неділю, 24-го червня, відплатні футбольні змагання за першенство Америки „Аматор Кап" між місцевою українською футбольною дружиною „Тризуб" і дружиною „Кютіс" із Сент Луїс не відбудуться. Як відомо, перші змагання між цими дружинами відбулися минулої неділі в Ст. Луїс з вислідом 1:0 в користь „Кютіс". Заповіджені відплатні змагання не відбудуться на підставі рішення Американської Футбольної Ради в Ню Йорку, яка розглядає тепер деякі непорозуміння, що зайшли на грищі під час змагань між обидвома дружинами минулої неділі в Ст. Луїс.

Українка здобула перше місце в Дікінсон гайскул в Джерзі Сити

Джерзі Сити, Н. Дж. — Місцева американська преса подала обширні повідомлення про те, що українка Христина Блаженко, яка в 1949-му році прибула до цієї країни з европейської скитальщини, здобула перше місце між випускниками місцевої Дікінсон гайскул і аж три спеціяльні нагороди за видатні успіхи в науці. Христина є дочкою Марії Блаженко, тепер одруженої з Василем Садівником. Минулої середи, 20-го червня, ввечорі відбулась у приміщенні школи окрема ґрадуаційна церемонія, під час якої Христина виступила з короткою промовою, збираючи заслужені признання від учителів, учнів та батьків.

Російський еміґрант обвинувачує совєтських делеґатів в О.Н. в підмові до репатріяції і шпигунства

Ню Йорк. — Вчора тут відбулася влаштована Американським Комітетом для визволення від большевизму пресова конференція, на якій російський еміґрант Міхаїл Шатов обвинувачував двох совєтських представників в Об'єднаних Націях за те, що вони підмовляли його початково до повороту „на родіну", а опісля до шпигунства в користь совєтів. Шатов був колись старшиною совєтської армії, а під час війни, попавши в німецький полон, включився в організовану німцями армію ген. Власова та був командантом його прибічної сторожі. Тепер він очолює одну з груп російських еміґрантів. Шатов обвинувачував Алексея Пєтухова, совєтського урядовця в ОН, і Ростислава Шаповалова, другого секретаря совєтської місії в ОН, в тому, що вони намагались всіляко підмовити його до повороту „на родіну", даючи йому виразно до зрозуміння, що роблять це на доручення „згори", себто з доручення голови совєтської делеґації в ОН, Аркадія Соболєва, та що Соболєв особисто запевнить йому, на випадок повороту, всю безкарність за його дотеперішню протисовєтську активність. Коли ж всі ці підмови не мали успіху, і Шатов їх відкидав, тоді згадані совєтські представники намагались втягнути його в совєтську шпигунську активність у цій країні.

Доллес проти того, щоб викинути Соболєва із ЗДА

Вашинґтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес у відповіді на листа голови Сенатської Підкомісії Внутрішньої Безпеки сенатора Джеймса О. Істленда заявився проти того щоб викинути із ЗДА голову совєтської делеґації в ОН Аркадія Соболєва за те, що змушував совєтських моряків-„туапсінців" до виїзду в СССР. Доллес написав сенаторові Істлендові, що це вже відповідна і достатня кара для Совєтів, коли уряд ЗДА наказав залишити цю країну двом урядовцям із совєтської делеґації в ОН. Сенатор Істленд повідомив підкомісію, що вислав Доллесові нові докази на те, що урядовці з совєтської делеґації в ОН уживали погроз і насилля, щоб змусити совєтських моряків із корабля „Туапсе" вернутися додому. 5 моряків виїхали 7-го квітня до Москви, але 4 залишилися в цій країні.

У Сенаті продовжується боротьба за закордонну допомогу

Вашинґтон. — На терені Сенату продовжується боротьба за проєкт Адміністрації про допомогу закордонові. Голова шефів об'єднаних штабів, адмірал Артур Радфорд і секретар оборони Ч. Вилсон одностайно боронили первісної суми 4,900,000,000 долярів, яку зажадала Адміністрація, арґументуючи тим, що при зменшенні тієї суми треба буде переводити редукцію задуманих проєктів в програмі американської безпеки. „Зменшення матеріяльної військової допомоги в теперішньому часі означатиме поважний риск для оборони З'єдинених Держав і вільного світу та зробить конечною повну переоцінку нашої міжнародної позиції і нашого власного військового бюджету" — заявив Чарлз Вилсон на переслуханні в бюджетовій комісії Сенату. На тому самому переслуханні адмірал Радфорд зізнав, що „наша боротьба за військову безпеку буде утруднена" на випадок зменшення запроєктованих сум. Палата Репрезентантів, як відомо, скреслила з вищеназваної квоти 1,100,000,000 долярів, але Сенатська комісія для закордонних зв'язків привернула назад коло 700,000,000 дол., до квоти 4,457,575,000 дол., себто погодилась за зменшення первісної квоти 4,900,000,000 долярів, якої зажадав Президент, тільки на трохи більше, як 300 мільйонів долярів. Тепер річ іде про рішення на Бюджетовій комісії Сенату, після чого справа буде вирішена на пленумі Сенату. Деякі сенатори є за обниженням цифри, прийнятої Сенатською Комісією для закордонних зв'язків, інші за її збільшенням.

● **Афганські паломники** до Мекки летітимуть цього року туди й назад, на віддаль 3,500 миль, великим американським транспортовим літаком. Літак зробить 15—20 таких подорожей у найближчих двох місяцях, щоб перевезти 1,000 мохамедан. Кошт $150,000 покриє Америка, титулом приязного жесту супроти Афганістану, офіційно „невтральної" країни.

Труман дістав почесний докторат права в Оксфорді

Оксфорд, Англія. — Колишній президент ЗДА Гаррі Труман дістав від славетнього університету в Оксфорді почесний докторат цивільного права, при чому його славили, як „персоніфікацію звичайної відваги". Церемонію надання докторату перевів канцлер університету, колишній англійський міністер закордонних справ, потім амбасадор у Вашинґтоні, лорд Галіфекс. „Публічний оратор" університету Гайен відчитав латинською мовою формулу надання докторату і в своїй промові згадав заслуги Трумана, як президента ЗДА, особливо щодо його допомоги Британії. Він згадав теж призвища генерала Джорджа С. Маршалла і кол. державного секретаря Діна Ачесона, які також дістали були почесні докторати в Оксфордському університеті. Також лорд Галіфекс промовляв латинською мовою. Трумана славлено, як „людину відваги, енергії, скромну навіть серед блиску свого високого становища". Численно зібрані на тій церемонії англійські учені сердечно оплескували колишнього президента Трумана.

Бувший през. Труман в академічній шапці і тозі під час церемонії в Оксфорді.

ЖУКОВ ВІРИТЬ, ЩО ТІТО БУДЕ СОЮЗНИКОМ СССР В МАЙБУТНІЙ ВІЙНІ

Москва. — Совєтські й юґославські збройні сили боролись рам'я-об-рам'я проти німецького фашизму. Совєтські й юґославські сили борються тепер за збереження миру. Але коли б накинено нам війну, то ми будемо рам'я-об-рам'я боротись для добра людства" — так заявив маршал Георгій Жуков під час церемонії в Кремлі, зв'язаної з підписанням совєтсько-юґославського комунікату та окремого протоколу про „партійну співпрацю". Тіто, який стояв недалеко Жукова, притакнув головою і стиснув Жукову руку. Однак юґославський міністер закордонних справ Коча Попович відповів виминаюче на запит журналістів на його пресовій конференції, чи відносини між СССР і Юґославією не дозріли вже до того, щоб ці дві держави розпочали „тісну військову співпрацю". В офіційному комунікаті нічого про це також не говориться. Зате той комунікат підкреслює „сердечну і приязну атмосферу", в якій провадились московські розмови „в дусі щирости і взаємного зрозуміння". Офіційний комунікат складається з двох параграфів, загального і детального. В загальному — стверджується „з задоволенням" „поменшення міжнародного напруження в порівнянні з минулим роком". „Обидва уряди вітають як знак покращання відносин зріст міжнародних контактів і зріст сильної тенденції розв'язувати спірні міжнародні справи шляхом переговорів". Вітаючи поширення складу членів Об'єднаних Націй, комунікат висловив „жаль", що все ще не прийнято до ОН комуністичного Китаю. СССР і Юґославія підтримують виразно становище комуністичного Китаю, що Формоза й острови в її протоці — це „леґальні права Китаю". В справі роззброєння обидві держави вбачають вже тепер можливість „швидкої розв'язки", а поки прийде до роззброєння шляхом збірного міжнародного пакту — поручають (як це пропонує остання нота Булґаніна) „добровільне роззброєння" окремих країн і славлять совєтську заповідь частинної демобілізації. В справі Німеччини Юґославія зайняла в тому комунікаті совєтське становище, що повинні прийти безпосередні переговори між двома „суверенними німецькими державами" про їх з'єдинення, при чому „в тому самому напрямку" повинні переговорювати й чотири великодержави. Комунікат підкреслює потребу розподілу фінансової допомоги менше розвиненим країнам „колективною міжнародною акцією" і без будь-яких політичних чи військових перемов. Наприкінці говориться про коекзистенцію із привичними фразами. У другому параграфі говориться про затіснення між СССР і Юґославією економічних і культурних зв'язків, а в окремому комунікаті — про „Партійні зв'язки" говориться про конечність „співпраці на базі повної свободи волі і рівности, приязного критицизму і товариського характеру у виміні поглядів і дискусій" між Лігою комуністів Юґославії і Комуністичною партією СССР.

У Парижі радять „три мудреці" Заходу

Париж. — Від середи 20 червня ц. р. почались в Парижі триденні наради Комісії Трьох, покликаної до життя останнім з'їздом 15 держав, членів Організації Північно-Атлантійського пакту (НАТО). Цю комісію популярно називають в колах НАТО „трьома мудрецями". Є ними: міністри закордонних справ Канади Лестер Пірсон, Норвеґії Гальвард Лянґе і Італії Ґетано Мартіно. Вони мають завдання виготовити практичний проєкт покращання НАТО, щоб між членами тієї найбільшої західньої військово-політичної організації прийшло до тіснішої співпраці, не тільки у військовій ділянці, але й політичній та господарській. У цій справі в минулому тижні Лестер Пірсон приїздив на наради до Вашинґтону. До нарад цих трьох державних мужів прив'язується велику вагу у зв'язку власне з їхніми завданнями: від затіснення взаємин між членами НАТО й покращання функціонування тієї міжнародної організації вільного світу залежить дальша його доля.

Єгипет заманіфестував свою збройну силу

Каїро. — Вперше, відколи почала напливати від комуністичних держав зброя для Єгипту, єгипетський уряд перестав скривати її, як державну тайну, і виступив із тією різнородною зброєю на великому публічному показі, що завершив триденне святкування перебрання під свою суверенну владу обширу Суезького каналу. На великій військовій параді їхали вулицями Каїра нові совєтські танки та маршували вишколені на німецький лад єгипетські війська, озброєні совєтською зброєю. Єгипетське летунство запрезентувалось совєтськими ракетними літаками МІҐ і турбомоторовими літаками типу Ільюшин. Єгипетська армія має тепер, як показується, 73 чеських танків Т-36, 28 величезних танків типу „Сталін" і 16 важких танків англійської продукції. Військова прада тривала 4 години. Дефіляду приймав прем'єр Ґамаль Абдель Нассер.

В СВІТІ

● **Англійці** закінчили серію пробних атомових вибухів, яку розпочали 17 травня ц. р. на островах біля північно-західнього узбережжя Австралії, третім вибухом у вівторок 19 червня. Він був найсильніший, і в Порті Гедленд, що знаходиться за 200 миль від місця вибуху, видно було темну хмару, яка постала після вибуху. Нову серію вибухів заповіджено на вересень ц. р. Ці останні експерименти коштували Англії $11,000,000.

● **Грецька делеґація** в Об'єднаних Націях висловила співчуття З'єдиненим Державам з приводу смерти Пірса Ботелера, американського віце-консула в Нікозії на Кипрі, що згинув від бомби, яку грецький терорист кинув до ресторану. Вістка про цю подію викликала у Греції велике збентеження.

● **Генерал Альфред Ґрунтер** головний командант збройних сил НАТО, виїхав з Парижу до Вашинґтону, де відбуде низку нарад і виголосить 25 червня промову на річному з'їзді губернаторів в Атлантік Сіті.

● **У Фльоренції (Італія)** з браку фондів припинено відбудову собору Санта Марія дель Фіоре, одної з найкращих архітектурних пам'яток світу. Ще за фашистського режиму почали в цьому місті відновлювати стародавні будівлі, але друга світова війна принесла ще більші спустошення. Обрахований кошт в сумі $580,000 виявився замалим наслідком щораз більшої дорожнечі.

● **У лондонському** зоологічному парку 300-фунтова 10-річна ґорила вхопила за руку 7-річного хлопчину, коли той подавав йому крізь прути залізної клітки овочі. Мати хлопця, не втративши притомности, вхопила за другу лапу ґорилу, що нею він тримався клітки, і потягла за неї так гостро, що ґорила заверещала і пустила [illegible]

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАША РОЛЯ

Минулого тижня нюйоркський щоденник „Геральд Трибюн" надрукував чергову статтю свого відомого військового і авіяційного коментатора Ансела Е. Талберта про рішальне значення українського визвольного руху для оборони вільного світу від змінливого в своїх формах, але завжди однакового своїми цілями московського імперіялізму. Автор в першу чергу повторює висловлене вже деякими іншими знавцями східньоевропейських відносин твердження, що наявність антибольшевицького і прозахідного підпілля в Україні та інших поневолених Москвою країнах „може бути більш успішною зброєю проти комуністичного імперіялізму, ніж навіть масова атомова відплата". В дальшому автор наводить ряд доказів про наявність активного українського резистансу за залізною заслоною в минулому і сьогодні, згадуючи й про останній напад українських повстанців на залізничий совєтський військовий транспорт біля Шепетівки, внаслідок чого згинула неозначена ближче кількість совєтських вояків.

Свої твердження про наявність і значення українського визвольного руху за залізною заслоною п. Талберт доповнює ще й деякими інформаціями про український рух та українську активність у вільному світі, вибираючи з цього два — для нього, очевидно, найпереконливіші — приклади: 30,000 українців у Мюнхені, „що є осідком Українського Вільного Університету", та „1.500.000 американців українського роду чи походження, майже всі підтримують рух за встановлення незалежної, демократичної України". Автор пригадує, що саме американських українців президент Айзенгавер вже не раз запевняв, що боротьба українського народу „має значення для кожної волелюбної людини в усьому світі".

Цими кількома твердженнями американський автор не тільки подає стислу синтезу українського визвольного руху: активної боротьби за волю на українських землях та всебічної підтримки тієї боротьби українцями у вільному світі, зокрема в Америці, але й досить виразно дає зрозуміти, що саме в тій боротьбі є найбільш суттєве та переконливе для вільного світу: активна боротьба в самій Україні, творчість і всебічний розвиток на еміграції та допомога тій боротьбі і тій творчості з Америки.

Очевидно, що п. Талберт і „Геральд Трибюн" не перші, які на цю ролю звертають увагу і її підкреслюють, бо ця роля не нова. Вона тільки значно скріплена нашими дотеперішніми досягненнями та поважним припливом „свіжої крови" після другої світової війни. Наприклад, вже самий факт створення і розбудови такої інституції, як Український Народний Союз, який одною з своїх головних цілей має саме допомогу українському визвольному рухові та який для цієї допомоги вже так багато зробив і робить, є для кожного американця одним з найбільш переконливих арґументів сили, популярности та значення цього руху.

Сьогодні можливості цієї нашої ролі в українському визвольному русі поважно збільшились як в зовнішніх обставинах, так і в нас самих. Зовнішні обставини є, без сумніву, до цього більш пригожі, ніж будь-коли, а внутрішньо ми маємо ще величезний невикористаний потенціял, повне розгорнення якого безмірно збільшило б цю нашу ролю. Візьмімо таку найпростішу калькуляцію: при дещо більшому зусиллі та при відповідній добрій волі й розумінні ваги такої організації, як Український Народний Союз, ми маємо всі реальні можливості збільшити її щонайменше вдвоє. Тим самим вдвоє збільшилися б і її вклад в допомогу українським визвольним змаганням і її значення, як арґументу цих змагань для американців.

Або інший приклад: Народний Фонд УКК в останніх роках не може переступити суми 100,000 долярів. Що це є сто тисяч долярів для такої великої спільноти, як наша, і в таких обставинах безприкладного добробуту, як його маємо сьогодні? На наших банкових контах напевно це зовсім не позначилось би, якщо б ми збільшили цей фонд бодай до пів мільйона долярів. Але тоді наша роля і наш вклад в українські визвольні змагання збільшилися б не вп'ятеро, але вдесятеро.

Все це було б легко досягнути, якби збільшувався наш громадський актив, якби до відносно обмеженого гурту ентузіястів народної справи в нашій спільноті долучувались все нові сили, що могли б вести і виконувати роботу на місцях. Саме тих відданих та енергійних ентузіястів народної справи нам найбільше бракує — і їх треба знайти.

ЄДНІСТЬ ЗАХІДНЬОГО ФРОНТУ

Це одна з хронічних післявоєнних недуг і, так би мовити, одна із залізних тем для міркування вільної преси в широкому світі. Особливо про це говориться при нагоді всяких міжнародних з'їздів і конференцій. Парадоксальність цієї проблеми полягає в тому, що потреба єдности й одностайности в західньому світі — це ніби самозрозуміла, найочевидніша справа, над якою нема чого дискутувати, і задля якої непотрібно силою вдиратися у широко відчинені двері. З другого ж боку, сама наявність цієї вічно актуальної проблеми вказує, що вона не є остаточно і задовільно розв'язана. Щілини в одностайному західньому фронті — найбільша слабість цього фронту в його боротьбі з комунізмом, як ідеологією, та Москвою ,як чужинецьким імперіялізмом.

Властиво, всі без винятку державні діячі західнього світу здають собі з цього ясно справу. Ця свідомість і була підвалиною для створення 18 березня 1948 року Організації Північно-Атлантійського Пакту (НАТО), тоді ще тільки з 10 державами-членами (тепер їх уже 15). Для одностайности військового плянування під кутом загрози від Сходу покликано до життя в половині грудня 1950 року „ШЕЙП", головну кватиру НАТО, з першим головним командантом збройних сил держав НАТО, Д. Д. Айзенгавером, від 2 квітня 1951 до червня 1952 року. Для усуспільнення й організаційного схоплення вільного світу створено 8 вересня 1954 р. з 10 державами, Організацію Південно-Східнього Азійського Пакту (СЕАТО), цій самій цілі присвячений і т. зв. Багдадський пакт з п'ятьох держав, які перший з'їзд відбули 21 листопада 1955 року. До вільного світу зараховує себе Югославія Тіта, бо вона ніби незалежна від Москви, суверенна у своїй закордонній „мирній політиці" і строго „невтральна". 28-го лютого 1953 р. вона приступила до Балканського пакту, але, очевидно, не може бути мови про одностайний з нею політичний фронт. Численних двосторонніх союзів між різними країнами вільного світу тут не названо.

„Заковика" одностайного фронту Заходу полягає в тому, що, власне, в рямцях названих військово-політичних союзів раз-у-раз виявляються менші й більші розбіжності не тільки в теоретичній поставі, але й у практичному підході до різних важливих міжнародних справ. Нема яскравішого доказу на це твердження, як три візити високих закордонних гостей у Вашингтоні протягом минулого і цього тижня: канадійського міністра закордонних справ Лестера Пірсона, західньонімецького канцлера Конрада Аденауера і французького міністра закордонних справ Християна Піно. І знову парадоксальне явище: найбільша однозгідність у закордонній політиці панує тепер між ЗДА і Німеччиною, хоч ці дві держави були ворогами в обох останніх світових війнах, а найбільша розбіжність становищ — між ЗДА і Францією, хоч це були перші приятелі й союзники з часів великих американської і французької революцій. А безпосереднім доказом свідомости керівників вільних держав, що треба „щось" зробити, щоб зорганізовано, постійно й систематично ліквідувати щілини в їхньому фронті, були відвідини Лестера Пірсона, який — разом із двома іншими міністрами дістав від 15 держав-членів НАТО спеціяльний мандат на виготовлення конкретного пляну, як зберегти між тими 15 західніми державами таку єдність, щоб вона не порушувалась внутрішніми пристрасними спорами з голосним відгомоном у всьому світі, як ось, напр., спір за Кипр між Англією і Грецією та Грецією і Туреччиною, спір ЗДА з Ісляндією за американську базу на її території, чи одвертий осуд Францією Багдадського пакту, покликаного до життя Англією і Америкою.

Прикметною рискою всіх держав вільного світу є те, що вони одна одну „знаходять" в моменти великої небезпеки та одна про одну „забувають" в періоди затишшя і міжнародного перемир'я. Так було, коли вільному світові загрозив німецький тоталітаризм, так само було, коли після війни показав зуби совєтський тоталітаризм. За сталінської „холодної війни" і одвертого погрожування війною та п'ятиколонницькими авантюрами кожне засідання Ради НАТО було маніфестацією єдности. Далеко виразніша й читкіша була також лінія поділу на терені Об'єднаних Націй. Звідомлення з Генеральної Асамблеї раз-у-раз говорили про голосування в пропорції 55 „за" і 5 комуністичних держав „проти", або з Ради Безпеки — 10 „за" і 11-ий ізольований Совєтський Союз із своїм терористичним „вето". Совєтська тактика усмішок небезпечніша тому, що дійсно внесла у зорганізований вільний світ дезорієнтацію. Коли вже й раніше бували поважні розбіжності у підході до комуністичного світу (напр., визнання Англією комуністичного Китаю і переконання, що співпраця з Пейпінгом може привести до скріплення „тітоїзму", себто націонал-комунізму серед китайських комуністів і послабити їх зв'язок з Москвою), то тепер ці різниці думок поглибились. Правда, вони стосуються не принципів, а тактики, але в практичній політиці границя між політичними принципами і тактичними ходами часто затирається, і це сприяє непорозумінням. Це байдуже чи французький міністер Піно пропонує з принципових чи тактичних мотивів об'єднувати американські й совєтські фонди, щоб разом розподілювати їх потребуючим у світі під егідою Об'єднаних Націй, — фактом є, що всі американці відразу недовірливо насторожуються до такого пляну, знаючи, чим пахне і чим погрожує співпраця з Совєтами та їх сателітами в таких справах, які вимагають 100%-ої взаємної льояльности, коли по комуністичному боці нема тієї льояльности ні на 1%.

Слабим пунктом єдности вільного світу є його індивідуалізм, нерозривно пов'язаний з його демократичним характером. Нема ніякого сумніву, що в цьому пункті комуністичний світ сильніший: недарма Хрущов, кидаючи громи на небіжчика Сталіна за його диктаторську поведінку супроти партійних „товаришів", з усієї закордонної політики назвав тільки один промах супроти Тіта і його комуністичної Югославії. Диктаторсько-наказовий принцип, що визначає послух усіх сателітних держав перед Москвою, як диспозиційним осередком у справах закордонної політики, надзвичайно облегшує це завдання Совєтському Союзові, як лідерові комуністичного світу. Коли ж навіть є розбіжності між Москвою і Пейпінґом, то комуністична система виключає винесення таких розбіжностей на публічний форум. Наскільки гірша, складніша й трудніша позиція Америки, як лідера вільного світу! Тут не тільки кожна держава має власні інтереси — що є річчю природною, — але й, не запитуючи своїх союзників і приятелів — стосує такі методи для забезпеки своїх інтересів, які в буквальному розумінні вбивають державних репрезентантів тих союзників: адже на Кипрі згинув американський віце-консул тільки через те, що там шаліє публічний терор стосований, з одного боку, англійською поліцією, а з другого — грецьким підпіллям.

Проте, здоровий розум та свідомість спільної небезпеки, що її несе з собою комуністична зараза, завжди перемагали на Заході. Не можна мати сумніву, що вони й надалі перемагатимуть.

ЩО З ГРАНИЦЯМИ?

Лондон, 15 червня 1956. — У видавництві „Оксфорд Юніверсіті Пресс" вийшла книга Єлисавети Віскеманн: „Східні сусіди Німеччини'" Авторка розглядає в своїй книзі одну з найболючіших справ нашої доби: розмежування між народами Центральної Европи. В книзі подано кілька політичних мап, що показують конфіґурацію границь Німеччини в минулому. Наші очі звикли вже бачити на мапі Европи Німеччину, розділену надвоє, а про Східню Прусію, де на місці Кеніґсберґу красується „Калінінґрад" або про Шлезьк, помалу забуваємо.

Мапи німецької імперіялістичної експансії за часів Гітлера, які подає авторка книги, показують ненаситність цього божевільного капрала: на них бачимо Польщу під іменем „Генеральної губернії", Чехію, як „Протекторат", частину Східньої України як „Імперський комісаріят". Народи всіх цих країн, включно з балканськими і балтійськими, мали б бути виселені на схід або просто винищені, щоб дати місце „народові — панові".

Програвши імперіялістичну війну, Німеччина втратила східні території. Особливість цієї втрати полягає в тому, що німецька людність східніх областей не могла лишитися на старому місці, а була виселена на захід. На місце виселених прийшли інші народи: росіяни, поляки, чехи, словаки. Коли Італія добивалася прилучення південного Тиролю, то вона мала на це підставу, бо там жили італійці. Але тепер німцям довелося б „визволяти" не людей (вони живуть у Західній Німеччині), а землю, де жили раніше німці, а тепер — інші народи. Поляки і чехи (вдома і на еміґрації) рішуче проти повороту виселених німців у східні області. Зокрема поляки виявили велику плодючість в здобутих провінціях на схід від Одри і Найсси.

Французький журналіст Бертрам де Жувенель поставив був у 1952 році пропозицію: помирити поляків і німців коштом західніх українських і білоруських територій: мовляв, треба дати Польщі „східні креси", а тоді поляки віддадуть німцям землі на схід від Одри. Цей плян не знайшов прихильности серед поляків. Польські еміґранти в Европі мають багато в своїх рядах „кресовців". Вони мріють про Львів і Вильно, а разом з тим хочуть мати на заході границю над Одрою.

Час іде. Уже підростає нове покоління серед німців, виселених із східніх областей в Західню Німеччину: це покоління вростає в нові обставини, і „країна батьків" стає йому чужою. (Те саме діється з поляками, що прийшли з Галичини в колишні німецькі області).

Політика мусить числитися з фактами. Це висловив недавно в своїй книзі бувший американський високий комісар у Німеччині МекКлой: на його думку, Німеччина мусить зректися надій на відновлення границь 1937 року на сході. Того самого погляду є й Єлисавета Віскеманн.

На підтвердження цього можна зазначити й те, що згоду на виселення німців із східніх областей дали також західні великодержави. І хоч, за відомою формулою, землі на схід від Одри-Найсси передано полякам для „тимчасової управи", але ця тимчасовість перетворюється в давність. Можна сказати з певністю: чим більше буде домагатися уряд Західньої Німеччини відновлення передвоєнних границь на сході, тим більший успіх матиме комуністична пропаґанда між чехами й поляками і тим сильніші будуть впливи Москви на ці народи.

П. А.

АМЕРИКА ОЧИМА ФРАНЦУЖЕНКИ

Найгостріше, здається, критикували цю країну деякі імігранти, що прибували до ЗДА після другої світової війни. Тепер ця критика притупилася, новоприбулі вростають в нову землю і звикають в загальному до тутешніх умовин життя, таких відмінних від умовин „старого краю". Новоприбулим часто не подобалася ця багата і вільна країна, бо вони ніколи не думали бути еміґрантами, а опинилися тут внаслідок незалежних від них подій.

Критикують ЗДА і деякі чужинці, які прибувають до цієї країни тільки на короткий час. Деякі роблять це в дотепній формі, і американські часописи та журнали часто передруковують ці критичні зауваги, бо, здається, немає в світі іншої країни, в якій можна було б усіх і вся так критикувати, як тут.

Однак, не всі відвідувачі критикують ЗДА. Ось недавно перебувала в цій країні впродовж шістьох місяців молода французька студентка з Парижу, Моніка Серес, яка вирішила спростувати всі ті перекручені вістки про Америку, що їх поширили в Франції інші відвідувачі. Перебуваючи в ЗДА, вона відвідувала фабрики, фарми, школи різних типів, копальні, тваринні фарми, великі департаментові крамниці, музеї, — побувала навіть у похоронному закладі. В кожному містечку і місті вона жила по кілька днів в американських родинах, не заїжджаючи зовсім до готелів. Різдво провела в негритянській родині.

Свої враження з цієї країни вона описала в недільному журналі „Ню Йорк Таймсу".

Авторка пише, що французи мають неправильне поняття про американську жінку. Вона не є „розпещеною стрункою богинею, яка не вміє вести домашнього господарства", бо постійно перебуває в клюбах. Це правда, пише молода парижанка, американка менше витрачає часу на ведення домашнього господарства в порівнянні з французькою жінкою, але це тому, що вона має пилосмоки, машини до прання і автоматичне начиння до варення, в якому приготовляє страву за кілька хвилин. Европейська жінка щоденно купує харчі в крамницях, а тут фірми постачають харчі додому, які можна довше переховувати в холодильниках, що є в кожному мешканні.

Французька жінка завжди мусить конче щось зварити своєму чоловікові на полудне, а американець вдоволяється маленьким „сендвічем". І тому американка має час на працю поза домом і вдома, може працювати на громадській і культурній ниві, бо має майже на два місяці більше вільного часу як француженка.

Американські чоловіки, твердить паризька студентка, це не ті „атлетичні колоси", як їх уявляють в Европі, — які постійно перебувають поза домом, працюючи в бюрах, граючи в ґольфа та пересиджуючи в клюбах. Француз дуже здивувався б, коли б побачив американця з лопатою в руках, як він працює коло дому, малює кімнати свого мешкання, направляє його, прибиває на стінах образи, щоб заощадити доляра, — так само, як це робить „французький буржуа", щоб заощадити франки. Американець передусім це „фамілійний чоловік", для якого дім — „його твердиня".

У праці в підприємстві американець не є такий формаліст як француз, і своїх підвладних вважає він не за нижчих від себе людей, а за колеґ. В товариському житті американець шанобливий до жінок і не вимагає від них такої праці, як вимагають у Франції. Під час товариських зустрічей американець не любить говорити так багато, як француз. Правда, в американців не видно деколи тієї інтелектуальної глибини, якою відзначаються французи, але вони не менше гостинні. Зате американці більші оптимісти, енерґійніші і мають більше доброї волі.

Американський фармер — це не окремий тип людини, як це є у Франції. Американський фармер — це також і „бизнесмен", який купує і продає свої продукти так, як продають на біржі акції. Французький фармер любить свою землю, працює на ній часто ще й кіньми та волами, а тут все це виконують машини. Француз працює на ріллі як городник у городі, а американець веде своє господарство, як підприємець свою фабрику. Французька авторка підкреслює, що вже й перший день знайомства фармер в стейті Айова сказав їй, скільки прибутку дає йому фарма, а французький селянин ніколи цього не скаже, і навіть його родина цього не знає. Американський фармер нічим не відрізняється від мешканців міст, — він цікавиться не тільки домом, але й політикою і громадськими справами.

Моніка Серес відвідала 17 фабрик, в яких зауважила велику чистоту, а подекуди навіть люксус. Вона була захоплена точною синхронізацією праці машин і людей. В одній Фордовій автомобільній фабриці мала вона нагоду переконатися, що робітники зовсім не перемучуються працею, бо всю важку роботу виконують машини. Та найбільш здивували авторку демократичні відносини між керівниками і робітниками.

Американські студенти не перемучують себе навчанням так, як французькі. Вони мають багато часу на товариське життя, бо коедукація є тут у всіх типах шкіл, а в Франції тільки в університетах. На думку Серес, студенти в її батьківщині стоять під інтелектуальним оглядом вище від американських, бо більше вчаться в школах, але внаслідок цього більше перемучуються і, закінчивши студії, неохоче вертаються до науки, щоб поглиблювати й поширювати свої знання. Не так в Америці. Тут студенти люблять шкільне навчання, і тому в школах різних типів можна знайти старших „учнів", які „навчаються аж до смерти".

Французькі студенти не працюють під час ферій, бо мусять тоді відпочивати. Американські студенти можуть працювати під час ферій, бо

(Закінчення на стор. 3-ій)

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(16)

О. Кульчицький

ПСИХОСОЦІЯЛЬНІ АСПЕКТИ „МОЙСЕЯ"

Неомасовлена одиниця засуджена масою за те, що протиставиться природній тенденції людини у масі добровільно зректися своєї особовости, залишитися у стані інертности маси. Однак інертність маси соціологічної подібно, як маси у фізикальному розумінні, є навантажена потенціяльною енерґетикою, і це зазначиться у візії Франка в кінцевому образі перетворення маси:

Через гори полинуть як птах,
Йордан в бризки розкроплять,
Єрихонські мури мов лід
Звуком трубним розтоплять.

Соціяльна психологія, що особливо від часів виступлення еспанського філософа Ортеґа-і-Ґасе, який охристив нашу епоху знаменною назвою книжки „La rebellion de las masas" присвятила особливу увагу проблемі психосоціяльного опису маси. Аналіза соціяльної психології у сутньому небагато нового докидає до наведеного квазі-феноменологічного схоплення суті маси в поетичній візії Ів. Франка. Ідучи шляхом найглибшого може і найкращого дослідника мас, Ґайґера (Theodor Geiger: „Die Masse und ihre Aktion") можна б визначити масу в соціологічній термінології, як „необмежену скількість одиниць, що їх можна вважати однаковими і що разом творять аморфний аґльомерат тобто безформну, незорганізовану, нерозчленовану збірноту. Вона — у противенстві до юрби, що є масою зібраною на одному місці і в одному часі та захопленою одним об'єднуючим почуттям, існує найчастіше в стані простірного розпорошення, так що можна говорити про „народну масу" такої, наприклад, території як З'єдинені Держави. Вона визначається далі доволі незначним ступенем внутрішньої спаяности, бо почуття приналежности членів маси спирається тільки на подібності настанов і тенденцій кожного із її членів, що виникає з подібности становища, особливо матеріяльного, кожного члена маси, а не з усвідомлення спільної цілі спільної дії (за von Wiese теж з деяких пов'язаностей, виникаючих із спільних переживань і спільної долі). Назверхня подібність стилю життя членів маси, в противенстві до внутрішньої пов'язаности, йде звичайно дуже далеко. Як філософія екзистенціялізму особливо підкреслює (Гайдеґґер), ця подібність виникає із загального пристосування до тієї загальної схеми поведінки, що визначується словом „так робиться" (у нім. „man", франц. „on"). Кожний член маси одягається — „як одягається", поводиться — „як поводиться", живе — „як живеться"

Ця схема стилю визначується особливо в тій формі суспільних контактів, що їх Гайдеґґер у своїй екзистенціяльній філософії, яку в значній частині можна б назвати „онтологією щоденщини", назвав „балаканиною" („das Gerede"). Вихідною точкою „балаканини" є в мові заснована „небезпечна можливість, почуте слово сприймати поверхово і дальше передавати, не засвоївши собі означеної словом речі у її глибині. Таким чином розмова сплощується до балаканини, що веде до пересвідчення: „річ мається так, бо так про неї говориться".[3]

Назверхня подібність стилю і способу життя є у відворотній пропорційності, як ми вже згадали до внутрішньої спільноти, а це тому, що внутрішня спільнота може виникати тільки із спільноти ідей і ідеалів, тобто із спільного ставлення до сфери вартостей. Про спільноту ідей і ідеалів і про спільне ставлення до сфери вартостей не може бути, однак, вже тому мови, що, як завважує Гайдеґґер, з думкою про пролетарську масу — переміна на масу, „омасовлення" саме починається із моментом „дезінтеґрації" вартостей, тобто „розпаду", загину ідей і ідеалів. Маса за Гайдеґґером є тому видідичена із культурної спадщини, вона часто добровільно, — відрізана від вищого духового життя.

У своїй характеристиці маси Ґайґер поминає одну її признаку, що її дуже виразне зазначення дало основу до особистої драми „Мойсея": протиставлення маси одиниці. „Які б не були різнородності в поняттях маси і різні значення, що їх цьому особливо пливкому поняттю дається, — пише Райвальд, — ніхто не може заперечити, що поняття маси протиставиться поняттю індивідуальности". (Райвальд оп. цiт. стор. 14). „Однією з фізіологічних функцій маси є саме абсорбувати людську особовість, включати її в ширшу одність" (ібід. 143).

Райвальд пояснює цей процес у психоаналітичному дусі обставиною, що „особовість, з якої сучасна людина є така горда, може теж стати для людини таким гнітючим тягарем, що вона приходить до бажання позбутися того тягару". (ibidem, 143). Це побажання згаданий автор розглядає як змагання людини до встановлення єдности (поміж собою та оточенням) як в часі, коли ще окремішність одиниці, що була ще дитиною, не зазначувалася, тобто у першому дитинстві, яке відчуваємо як „втрачений рай", „ґарантію мира й безпеки". Туга за юним станом станом речей є однією із головних причин прагнення людини „злитись з масою"

Поминаючи, як ми згадали, важливу квалітативну признаку маси, її антиіндивідуальну і антиперсональну напрямленість, Ґайґер звертає з квантитативної і динамічної точки зору увагу на інший аспект маси. Порівнюючи масу в соціологічному розумінні з масою у фізикальному значенні, вважає її в одному і другому випадку депозитарієм потенціяльної енерґії. Ця енерґія у випадках перетворення маси в юрбу і як сила деструктивна і як сила продуктивна, значно перевищує, як ми це бачили і в закінченні „Мойсея", суму індивідуальних сил, що з них вона складається. (Райнвальд, стор. 140).

[3] О. Bollnow: Existenz philosophie, стор. 45.

ВІРА ЖИВА...

Віра жива!
В дні легкодухости,
в дні безнадійности,
В чорні хвилини
нудьги і безмрійности
Хтось мені шепче слова:
Віра жива!

Злий час мине.
Зникне все те,
що гнітило зневірою;
Серце, надихане
чистою вірою,
Легко і вільно зідхне.
Злий час мине.

Щастя, як сон —
Сон золотий
з голубими примарами,
З ясними мріями,
з любими чарами,
Котрим нема заборон.
Щастя, як сон.

Сни ж і люби!
Будь молодий,
золотий, опромінений.
Сяй, ніби прапор
на сонці розвинений.
Щастя свого не губи, —
Сни і люби!

МИКОЛА ВОРОНИЙ

КАТИ ПРО СЕБЕ

ТЕКСТ СЕКРЕТНОЇ ПРОМОВИ ХРУЩОВА ПРО ЗЛОЧИНИ СТАЛІНА

(12)

ВІДЗНАЧЕНО ПОСТУП У ГРУЗІЇ

Промислова продукція Грузії у 27 разів більша, аніж була перед революцією. Багато нових промислових галузей виросло в Грузії, яких не було там перед революцією: сталеварна, нафтова, машинобудівельна промисловість і т. д. Давно вже зліквідовано там неписьменність, яка в дореволюційній Грузії охоплювала 78% населення. Чи могли грузини, порівнюючи ситуацію у своїй республіці з важкою ситуацією турецьких трудових мас, змагати до того, щоб прилучитись до Туреччини? У 1955 році Грузія випродукувала у 18 разів більше сталі на особу, як Туреччина. Грузія продукує в дев'ять разів більше електричної енергії на особу, як Туреччина.

Згідно з даними, що їх маємо за 1950 рік, 65% всього населення Туреччини — неписьменне, а з-поміж жінок — 80% неписьменних. Грузія має 18 високих шкіл із коло 39,000 студентів, себто у вісім разів більше, як Туреччина (на кожних 1,000 мешканців). Ясно, що в міру того, як розвивається економіка і культура і як зростає соціялістична свідомість працюючих мас Грузії, висихає джерело, з якого черпає свою силу буржуазний націоналізм. Як виявилось, не було в Грузії ніякої націоналістичної організації. Тисячі невинних людей впали жертвою самоволі і беззаконности. Все це сталося під „геніяльним" проводом Сталіна, „великого сина грузинського народу", як грузини звикли висловлюватись про Сталіна. (Рух у залі).

Свавілля Сталіна виявилося не тільки в постановах щодо внутрішнього життя країни, але й також у міжнародних взаєминах Совєтського Союзу. Липневий пленум Центрального Комітету докладно розглянув причини конфлікту з Юґославією. Це була скандальна роля, яку тут відіграв Сталін. „Юґославська історія" не мала таких проблем, що їх не можна було б розв'язати шляхом дискусій між товаришами. Не було виразної бази для виникнення цієї „справи", можна було цілком певно уникнути розриву відносин з цією країною. Правда, це не значить, що юґославські провідники не робили помилок, або що вони не мали недоліків. Але ці помилки й недоліки роздув у диковинний спосіб сам Сталін, що у висліді дало розрив відносин з приязною державою. Пригадую перші дні, коли конфлікт між Совєтським Союзом і Юґославією почав штучно розбухати. Раз, коли я приїхав з Києва до Москви, Сталін просив мене відвідати його. Показуючи мені копію свого листа, висланого Тітові, він спитав: „Чи ви читали це?"

СТАЛІН ГАРАНТУЄ „ПАДІННЯ" ТІТА

Не чекаючи моєї відповіді, Сталін відповів сам: „Вистачить мені кивнути мізинцем і Тіта не буде! Він упаде".

Ми дорого заплатили за оце „кивання мизинцем". Ця заява Сталіна проливає світло на його манію величности, але він діяв завжди в такий спосіб: „Я кивну мизинцем і — не стане Косіора"; „я кивну мизинцем удруге — і не стане Постишева та Чубаря"; „я кивну мизинцем ще раз — і пропадуть Вознесенський, Кузнєцов і багато інших!"

Але не сталося цього з Тітом. Байдуже, чи сильно чи слабко кивав Сталін. Байдуже, чи кивав він мизинцем чи чимось іншим, чим він міг трясти. Тіто не впав. Чому? Причина в тому, що у випадку непорозуміння з юґославськими товаришами Тіто мав за собою державу й народ, який перейшов тяжку школу боротьби за свободу і незалежність, народ, який підтримує своїх провідників.

Бачите, до чого привела Сталінова манія величности. Він зовсім утратив почуття реальности. Він виявляв свою підозріливість і зарозумілість не тільки щодо окремих осіб в СССР, але й щодо цілих партій і народів.

Ми уважно перевірили справу з Юґославією і знайшли правильну розв'язку, яку схвалили народи Совєтського Союзу і Юґославії, як також працюючі маси народних демократій і всього проґресивного людства. Ліквідацію ненормальних взаємин з Юґославією переведено в інтересі всього соціялістичного табору, в інтересі посилення миру в усьому світі.

Дозвольте пригадати теж т. зв. „змову лікарів". (Рух у залі). Насправді такої справи взагалі не було, коли не брати до уваги заяви лікарки Тимашук, на яку хтось вплинув чи дав їй відповідне доручення (до речі, вона була неофіційним співробітником органів державної безпеки), щоб вона написала листа до Сталіна про те, що лікарі, згідно з загальною думкою, застосовують неправильні методи лікування.

Такого листа вистачило для Сталіна, щоб зробити негайний висновок про існування змови лікарів у Совєтському Союзі. Він наказав ув'язнити цілу групу видатних совєтських спеціялістів медицини. Він особисто дав інструкції про ведення слідства в цій справі і про методи допитування ув'язнених.

СТАЛІНОВІ ПОГРОЗИ

Він наказав закувати в кайдани академіка Віноґрадова і бити інших ув'язнених. В нинішньому з'їзді бере участь, як делеґат, колишній міністер державної безпеки товариш Іґнатьєв. Сталін заявив йому коротко: „Якщо ви не добудете признання від лікарів, то ми скоротимо вас на цілу голову". (Галас у залі).

Сталін особисто кликав до себе слідчого, давав йому інструкції, дораджував, яких метод треба стосувати. А вони були прості ці методи: бити, бити і ще раз бити.

Незабаром після ув'язнення лікарів ми, члени Політбюра, одержали протоколи їхніх зізнань: признання до вини. Роздавши ці протоколи, Сталін заявив нам: „Ви були сліпі, як малі котята. Що ж би було без мене? Вся країна пропала б, бо ж ви не вмієте розпізнавати ворогів."

Цю справу зреферовано і подано так, що ніхто не міг ствердити даних, на яких було побудоване слідство. Не було також можливости перевірити факти з допомогою контакту з тими, що призналися до вини.

Все ж таки ми відчували, що справа ув'язнених лікарів — сумнівна. Ми знали багатьох з-поміж цих лікарів особисто, бо ж вони лікували нас самих. Коли ж ми — після смерти Сталіна — перевірили цю „справу", то виявилося, що вона була сфабрикована від початку до кінця.

Цю ганебну „справу" започаткував Сталін. Але все ж таки йому не вистачило часу довести цю справу до такого кінця, як він собі його уявляв, і з цієї тільки причини лікарі залишилися живими. Сьогодні всі вони реабілітовані. Вони працюють на тих самих становищах, на яких працювали перед тим, і вони лікують видатних осіб, не виключаючи й членів самого уряду. Вони користуються нашим повним довір'ям і виконують свої обов'язки чесно, як виконували й перед тим.

В організуванні брудних і скандальних справ дуже істотну ролю відігравав запеклий ворог нашої партії, аґент чужоземної шпигунської розвідки Берія, який вкрався в довір'я Сталіна. Яким же чином цей провокатор міг добитися такої позиції в партії й державі і стати першим заступником голови ради міністрів Совєтського Союзу і членом Політбюра Центрального Комітету партії? Сьогодні встановлено, що цей злочинець видрявся на верх урядової драбини через нечисленну кількість трупів.

Чи були які познаки того, що Берія був ворогом партії? Так, були.

(Далі буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ютика, Н. Й.

Вистава „Гайдамаків".

27 травня місцевий відділ Союзу Українок Америки запросив театральну студію Сиракюзької філії ОДУМ з гостинною виставою. Студія працює під керівництвом режисера Миколи Міхновського і показала нам свою першу роботу: „Гайдамаки", — інсценізацію поеми Шевченка. Культурно - освітня референтка відділу СУА п. Ярослава Томич сказала вступну промову, що в ній виясиила історичне тло виникнення гайдамаччини і нагадала, як цю епоху життя нашого народу змалював в своїй поемі Шевченко. Промова закінчилась, а з-за завіси полинув спів: „Думи мої, думи мої, лихо мені з вами ...".

Розсувається завіса і три дівчини починають переказувати текст поеми. Їх було три Ніна Новохатко, Маруся Паливода і Людмила Диденко, але всі три вони були одно. Дівчата скінчили „Інтродукцію", розсунулась друга завіса і розпочалась перша частина поеми: „Ярема". Всю поему показано в трьох діях: в першій дії — Ярема, Конфедерати і Титар, друга — Свято в Чигирині, Треті півні і Червоний бенкет і остання дія — Бенкет в Лисянці, Лебедин і Епілог. Вся вистава закінчується знову співом: „Думи мої, думи мої..." Вистава йшла без суфлера і вже це одно показує, яку велику й серйозну роботу проведено студією, готуючи цю першу свою постановку. Коли виключити з складу студії досвідченого аматора п. Василя Павелка, який бездоганно провів свою відповідальну ролю „Лейби" та самого режисера п. Миколу Міхновського, на долю якого припало аж дві ролі: Конфедерата та Мелхиседека, то весь склад студії творить молодь, але як же чудово вона грає!! Ось перед нами сцена зустрічі Яреми, що його грав п. Володимир Трускало, з Оксаною, в ролі якої виступала Лариса Павелко. Треба мати неабиякий хист і провести велику роботу над ролями, щоб так просто, правдиво провести цю сцену, без жадної штучности і напруги. Ось „Червоний бенкет" і незабутня постать Залізняка, що її показав глядачам п. Микола Новохатко, ось „Лебедин" і Євген Павелко в ролі „Ґонти", ось „Запорожець" — Анатолій Голодід, ось „Гайдамака" — п. Леонід Діденко, ось „Конфедерат" — п. Анатолій Кучеренко, ось весь чоловічий склад студії, — і кожен на своєму місці, і кожен дорисовує поему, і жадного з цього молодого складу студії не можна згубити, бо кожен з них напам'ять знає всю поему, а це не так то просто! Це не є вистава аматорів, де все базується на суфлерові — це вистава студійців, що закохані в свою працю і робота над „Гайдамаками" для кожного з них є може найсвітлішим етапом цілого життя. Ми дуже вдячні нашому Відділові СУА, що дав нам можливість побачити цю першу роботу Студії. Тішимо себе надією, що ми матимемо можливість побачити й наступні роботи Студії, а студійці покажуть своїх „Гайдамаків" в багатьох українських осередках інших міст Америки.

М. О.

Рачестер, Н. Й.

Академія в честь Гол. Отамана Симона Петлюри.

Старанням Українського Конґресового Комітету в Рачестер, Н. Й., 20 травня українська громада вшанувала пам'ять Гол. Отамана Симона Петлюри жалобною академією. Академію попередили панахиди в укр. церквах Рачестеру. О год. 5-тій в залі Акр. - Амер. Клюбу відбулася академія. Амер. Гимн відспівав Укр. Національний Хор. Голова місцевого Від. УКК п. Шевчук К. в короткому слові згадав велич духа св. пам. Симона Петлюри та попросив присутніх вшанувати пам'ять великого Сина України одноохвилинною мовчанкою.

Пан В. Андрушин, місцевий правник, англійською мовою передав історію воскресіння Вільної Соборної України та змалював постать св. пам. С. Петлюри. Він привітав представників амер. влади та попросив до слова суддів Джозефа Фріц і Джорджа Томаса Колґена. Достойні гості судді у своєму слові доказали глибоке заінтересування та знання політичних проблем України і підкреслювали вагу одностайного спротиву українців проти комунізму від 1917 р.

Петлюра — це український Вашинґтон, сказав суддя. Вашинґтон вивів американський народ до свободи. Генерал Петлюра упав, бо боровся проти комунізму, який тепер загрожує всьому світові. В концертовій частині виступав Український Національний Хор, який проспівав: „Вилітали сизі орли" — муз. Гайворонського, і „Вставай народе — муз. Китастого. Доповідь виголосив проф. Вайбак із Ню Йорку. Ансамбль Бандуристів при ОДВУ відспівав „Встає хмара з-за Лиману" — (аранж. Ємець), „Гей там у полі шелестить осока" — (муз. В. Весоловського), і „Пісню про Петлюру", „Спомин комбатанта" — виголосив о. прот. П. Фалько, а п. Гулін деклямував „Україно" — Ю. Клена. Хор СУМА співав Повстанські пісні.

На закінчення відспівано Український Національний Гимн. Диригував Українським Національним Хором п. інж. Я. Матковський, а при фортепіяні був п. проф. І. Костишок.

Вщерть виповнена заля була доказом нашої духової єдности та пошани до св. пам. С. Петлюри, котрий жив, творив і згинув за велику ідею Вільної Соборної України.

Чистий дохід вислано для вдів по от. Петлюрі і Коновальцеві.

Згода в нашій громаді дає гарні успіхи.

П. Онуфрик.

Дітройт, Міш.

Величнo вшановано пам'ять С. Петлюри.

Українці метрополітальної округи Дітройту величнo відзначили 30-ту річницю трагічної смерти С. Петлюри. 27 травня у всіх православних церквах (Св. Покрови, Св. Трійці і Св. Андрія) відправлено заупокійні Служби Божі і Панахиди за вічний спокій душі сл. пам'яти Головного Отамана.

3-го червня, в Народному Домі при вулиці Мартин, відбулася академія. Якщо до того ще згадати, що 19 травня відбулося наукове засідання місцевого Відділу УВАН спеціяльно присвячене пам'яті С. Петлюри — то треба признати, що громадянство Дітройту сповнило свій обов'язок. Громадський Комітет і вилонений ним Діловий Комітет — справилися з організацією 30-річної смерти Гол. От. С. Петлюри. Особливо треба підкреслити співпрацю в цьому відношенню, всіх діючих на терені Дітройту громадських організацій, на чолі з місцевим УКК і Федерацією Американських Українців стейту Мишиґен, і ініціятиву та фактичне здійснення всієї справи відзначення цієї дати — місцевого Відділу Об'єднання бувших Вояків Українських Армій, на чолі з головою управи п. Ф. Липецьким та секретарем п. Д. Нестеровичем.

Заслуговує на увагу, що відбулося наукове засідання української наукової організації, якою є УВАН, присвячене С. Петлюрі, що на ньому доповідав проф. М. Ветухів, голова УВАН в Америці. Другу доповідь на тему „С. Петлюра і наука" виголосив проф. Ів. Розгін. Третьою точкою цього засідання були „Враження учасників визвольних змагань від зустрічів і співпраці з Головним Отаманом". Її всю виповнив генерал М. Крат.

Панахиди в наших православних Церквах відбулися з належною урочистістю.

Кульмінаційною точкою відзначення 30 роковин смерти Гол. Отамана була академія. Так уже у нас прийнято, що від кількости учасників, форми і якости мистецької частини і змісту святочного реферату, залежить оцінка академії. В даному випадку треба признати, що на диво все було дуже вдало зорганізоване і виконане. Простора заля була виповнена, як кажуть, „по береги". Прекрасно була удекорована сцена, виконана відомим українським патріотом проф. Ів. Лук'янчуком без всякої винагороди. Академія почалася без традиційного „відкривання", а деклямацію поезії С. Маланюка „25 травня 1926", що її виконала учениця школи українознавства Дітройт — Схід панна Хр. Камінська. Після того голова громадського і ділового Комітету п. Ф. Липецький виголосив коротку інтродукцію до Академії „Дух Петлюри" і злучені чоловічі хори „Боян" і „Сурма" під диригуванням п. В. Кушніра відспівали в'язанку пісень. Виступом оперової співачки п. Наталки Носенко і прекрасним святочним рефератом п. Михайла Бажанського закінчився перший відділ Академії.

Друга частина складалася з реферату п. генерала Михайла Крата про свої зустрічі з С. Петлюрою, монтажу - деклямації учнів школи українознавства Дітройт - Схід, спеціяльно присвяченій С. Петлюрі і виступу капелі бандуристів під мистецьким керівництвом Гр. Китастого, що виконала низку народних, колись любимих С. Петлюрою і сучасних пісень, в тому і пісню про Ю. Тютюнника.

Мимоволі нав'язується думка до дуже вдалої назви колись, в Реґенсбурзі, написаної і виданої о. К. Даниленком брошури „С. Петлюра в піснях і серцях українського народу", і хочеться ще раз ствердити: так, С. Петлюра справді в серцях, піснях, поезії і чині визвольних змагань українського народу — був, є і буде. І чим більше чужі і свої вороги українського народу намагатимуться ім'я С. Петлюри зневажити, відсунути, применшити — тим яскравіше воно виступатиме і діятиме серед нас тут і там, дома, на широких просторах України, де закріпочені онуки, діти, і навіть самі співтворці Петлюрівського чину, тяжко караються в неволі духовій, соціяльній і національній.

Р. І.

Стейтен Айленд, Н. Й.

Свячене і Свято Матері з гагілками.

Цього року Великдень припав так пізно, що невелику громаду українців у Стейтен Айленд запросило сестрицтво українсько - католицької церкви на традиційне спільне Свячене і несподівано гості опинилися також на Святі Матері, бо це було 19 травня 1956 р.

Свячене відбулося по співаній Службі Божій, вполудне, в церковній галі. По молитві о. пароха Павла Греськова і благословенні снідів, гості засіли до столів обильно заставлених великодніми наїдками і напитками. Весело при розмовах і співах пройшов час до 3-ої години. Проведена збірка на церкву і зворот коштів дала 264 доляри. Тоді о. парох П. Греськів заповів, що того дня припадає День Матері, і будуть діти віддавати честь своїм матерям. Отець парох відкрив це свято звеличуванням Матері Божої, як найвищого ідеалу для всіх матерей на землі. Найсвятіша Мати стояла завжди при боці Христа. Вона вічний примір для земних матерей, щоб вони турбувалися долею своїх дітей від уродження до гробової дошки.

Реферат прочитала п. Ол. Сенютова про значення матері для українців, як поневоленої нації. Добра мати буде плекати в дітей духа посвяти, пожертви і геройства. Так виборе кращу долю Україні.

Під час реферату діти уставилися кругом референтки на сцені, і коли вона закінчила побажанням щастя і здоров'я: „Дай же, Боже, нашим неням многих і щасливих літ!!" — всі діти заспівали „Многая Літа", а до співу прилучилися всі присутні. Потім дівчатка заспівали: — „Для Тебе, мамо, квіти цвітуть" — на арію стрілецької пісні — „Летіла куля." — Слідувала деклямація двох дівчаток Карли Торис і Лесі Барам. Вони відтворили поезію — „Казки" — пера Ів. Савицької. Перша рішуче і відважно, а друга 9-літня полонила всіх ніжною інтонацією. Діти співали коломийки: „Як мені вас не любити, моя рідна нене," та інші, а потім виводили гагілки: ходили „Жучка", вилися, як „Огірочки", — а проф. Іван Сенюта, розохотившися, взяв найменшу дівчинку за ручку, звернувся до присутніх жінок, щоб помогли йому співати: „Ми кривого танцю йдемо, кінця йому не знайдемо."... Всі старші жінки співали гагілок зі сльозами в очах, пригадавши собі, як колись в молодості виводили їх в своїм рідним селі. Але і чоловіки були зворушені і просили, щоб частіше устроювати щось таке, рідне, щоб діти пізнали наші давні звичаї та обичаї.

Сестрицтву належиться признання і подяка за Свячене, що згуртувало земляків Стейтен Айленду в одну велику родину. Отцю пароході це було немов святочне привітання на новому місці духовної праці. Проф. Сенюта, що сдавна любить музику, навіть дітей таких, що небагато слів вміють рідною мовою сказати, навчив співати старовинних гагілок, що всім дуже припало до вподоби. Пані Ол. Сенютова акомпаніювала на фортепіяні.

День Матері закінчився „кривим танком". Глядячи на нього, мені прийшло на думку, які ми на еміґрації всі відповідальні, щоб наші національні справи не пішли кривими дорогами...

М. Б. Д.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Дезінформатори

Газета „Новое Русское Слово", що виходить в Ню Йорку, хоч і називає себе „демократичною", а часто „єдиною демократичною російською газетою на еміґрації", у ворожій поставі до національних аспірацій поневолених Москвою неросійських народів нічим не відрізняється від якої іншої російської преси.

Ця газета систематично промовчує або перекручує на свій лад вістки про визвольні змагання поневолених російськими імперіялістами народів з єдиною метою заховати від російських читачів правду про національні взаємовідносини у т. зв. Совєтському Союзі. Тут, закордоном, вона, всупереч життьовим фактам, дезінфомує і росіян еміґрантів і демократичний світ твердженнями, що „народи Росії" змагають не до національної свободи („бо там всі рівні"), а лише до „соціяльних реформ", які їм, мовляв, забезпечить „демократична Росія" після повалення большевизму. І тому заяви „сепаратистів" про те, що українці чи білоруси борються за власні самостійні держави, є, мовляв, вигадкою. Якщо йде про українців, то тут вона заявляє, що самостійниками є лише „купка ґалічан шовіністів", а „украінци східняки" навіть на думці не мають „відділятись від Росії", бо ніхто їх ні в царській, ні в большевицькій Росії ніколи не гнобив і не переслідував. — Читаючи цю газету, складається враження, що ніколи на Україні не переводилось русифікації, не вимордовувано масово українських культурних, політичних та наукових діячів і не нищено українського національного життя навіть у найменших його проявах.

Але часом буває так, що такого роду твердження спростовує американська преса, яка час від часу подає відомості про протимосковські виступи в Україні чи в іншій якій совєтській „республіці".

І ось в таких випадках російські еміґраційні „демократи" спрепаровують вістки ці у такий спосіб, щоб викликати враження, що американська преса помиляється, бо вона, мовляв, не зорієнтована в „російському питанні".

Яскравим прикладом такого спрепарування є подана в згаданій газеті вістка під назвою „Крушеніе воінского поезда на Украінє". Як відомо, цими днями американська і західня преса на підставі повідомлень з Відня подала інформацію про те, що 20-го травня ц. р. в Україні біля станції Шепетівка українські націоналісти - партизани вчинили напад на військовий потяг і спричинили його катастрофу.

В газеті „Новое Русское Слово" цю вістку подано на кілька рядків, при чому не сказано, хто саме вчинив цей напад, але додано, що Шепетівка знаходиться в Західній Україні.

Немає сумніву, що „Західню Україну" редактор вставив для того, щоб підсунути російському читачеві думку, що мовляв, коли вже й сталася така подія, то її вчинили не „восточниє украінци". Промовчення українських націоналістів - партизанів лишає питання також відкритим. Читач може припускати, що це можуть бути й сподвижники московського НТС чи якогось іншого „движенія".

Ось в такий спосіб „російські демократи" тримають в чорному тілі російського рядового еміґранта, позбавляючи його можливости звільнитися від накинутого йому переконання, що українські самостійницькі аспірації — це витвір „ґалічан" на еміґрації.

В. К.

АМЕРИКА ОЧИМА ФРАНЦУЖЕНКИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

не змучені шкільною працею. Деколи вони мусять це робити, бо шкільні оплати в ЗДА вищі в порівнянні з французькими. Авторка підкреслює, що у французьких студентів є більш ентузіязму до праці і до життя. На її думку, американські колеґи дбають більше про те, щоб пристосуватися до життя, щоб забезпечити собі будучність, але менше уваги звертають на те, щоб вчитися для самого знання, для вдосконалення себе самих.

Авторка пише, що їй здавалося, що американці — матеріялісти, які не цікавляться мистецтвом. Вона була приємно здивована, коли побачила музеї не тільки в таких великих містах, як Ню Йорк та Шикаґо, але навіть у малих містечках. Вона ствердила, що в Рачестері впродовж року кожний третій мешканець цього міста відвідує місцеву мистецьку галерію. Американські музеї, — пише вона, — влаштовують виставки, тісно співпрацюють із населенням і мають великі мистецькі та наукові скарби, які постійно збільшуються дарунками у вигляді приватних колекцій, — що також є прикметою американського життя.

Так „обороняє Америку" молода французька студентка. Пізнати Америку й американців — не така легка річ. Не вистачить для цього пожити якийсь час в одному місті і переїхати вздовж чи впоперек цю велику країну. Для цього треба б довгих студій і обсервацій, на які в нас мало хто має час і можливість.

Французька студентка вивчала ЗДА 26 тижнів. Можливо, що вона мала нагоду бачити в цій країні тільки те, що в ній найкраще. Але ніхто не зможе заперечити, що в її спостереженнях є багато правди.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Канаді

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Почалися зголошення на цьогорічну Літню Школу Манітобського Університету в Вінніпеґу. Між курсами, що їх передбачає цьогорічна програма, є передбачені два курси з українознавства: нижчий (початкова граматика, переклади, правопис) і вищий (граматика, література й українознавство). Курси триватимуть цілий липень і половину серпня 1956. Передбачені є два роди студентів: студенти для повного академічного кредиту (обов'язані складати іспит при кінці курсу) та т. зв. вільні слухачі (авдит-студенти не обов'язані складати іспити вписані тільки для поглиблення своїх знань із українознавства). Для позамісцевих курсантів є можливості отримати кімнату й харч за дуже приступну ціну в університетській резиденції в Форт Гаррі. Зголошуватися на курси треба до кінця червня. Точні інформації про впис, оплату й т. п. подає календар Літньої Школи, що його висилається безплатно кожному, хто напише по нього до:

Реджістрар, Юніверсіти оф Манітоба,
Вінніпеґ, Ман., Канада.

В Англії

ДИТЯЧИЙ ТАБІР СУМ-У „ЮНАЦЬКА СІЧ"

Як і минулого року, так і в цьому році, в порозумінні з Центральною Управою СУБ-у, Крайовий Комітет СУМ-у влаштовує в українській оселі для інвалідів третій з черги виховно-відпочинковий табір для українських дітей. Цього року табір буде мати назву „Юнацька Січ" і буде тривати від 8-го до 28-го липня включно. До табору приймається дітей — хлопчиків і дівчаток — починаючи від 7-го року життя. Кошти тритижневого побуту виносять три фунти за кожну дитину. Незаможні багатодітні батьки можуть старатися про частинне або повне звільнення їх від оплати за побут у таборі їхніх дітей.

В Арґентині

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ С. ПЕТЛЮРИ В БУЕНОС АЙРЕСІ

(сдо) За браком вільної великої залі, вшанування пам'яті Головного Отамана С. Петлюри з нагоди 30-ліття його трагічної смерти перенесли в Б. Айресі з 27 травня на 3 червня, коли воно відбулося в великому Вірменському сальоні. Почалася Академія зворушливою інсценізацією військового апелю, який провів старший ранґою полковник військ УНР п. Омелюсік. Задню стіну сцени прикрашав великий портрет Головного Отамана пензля мистця Лева Грицая, а перед ним вишикувалися колишні старшини військ УНР, учасники визвольних змагань часів Петлюри, та представники національних організацій зі своїми прапорами. Грав сурмач. Всі ставали наструнко, і полк. Омелюсік кликав:

— Головний Отаман Симон Петлюра!

Старшини й прапороносці відповідали, скандуючи:

— Поляг на полі слави за волю України.

Прапори схилилися. Полилися з-за лаштунків згуки Жалобного Маршу Шопена. Двоє діточок — хлопчик і дівчинка — в українських строях принесли вінок, поклали перед портретом і стали навколішки. Потім знову сурмач, і завіса спустилася...

Промову еспанською мовою для численних гостей з чужинецьких національних колоній поневолених Москвою народів та арґентинців виголосив п. М. Рубінець, секретар УНР, а українською мовою письменник Юрій Тис, старшина Першої Галицької Дивізії.

В мистецькій частині треба відзначити головно маестра Тараса Микишу, що виконав дві свої композиції — „Жалобний Марш для клярнету і піяно", спеціяльно на цю Академію написаний. Головна його тема — мотив відомої пісні „Ой, що ж бо то та й за ворон..." На клярнеті грав студент - медик Ярослав Бандура, на піяно — сам композитор. Цим твором Микиші розпочато мистецьку частину. Микиша ж майже й закінчив її (перед останнім виступом хору із в'язанкою стрілецьких пісень) своєю „Фантазією на українські теми."

Із співаків виступали п. М. Балуківна та М. Голодик.

Хор „Відродження", підсилений хористами з Братства св. Покрови, зріс до кількости 50 осіб. Не було часу опрацьовувати більшу програму, але коли цей відроджений хор станув на сцені, вся заля була приємно здивована: ніхто не сподівався побачити такого великого хору, що виник, як справжній вилв спонтанної шани до пам'яті Покійного. І з яким ентузіязмом співав він стрілецькі пісні! А між ним й сумні „Журавлі", улюблену пісню Головного Отамана, що ніби відчував у ній свою майбутню долю. Ні, це не були професійні співаки з вишколеними гарними голосами, це були тільки робітники й робітниці, гарні українські люди, свідомі патріоти, які знали, хто був Петлюра, і яке значення має всенаціональне вшанування пам'яті ГЧероя, що поляг від руки московського аґента за волю України. Вони дійсно вшанували цю пам'ять...

ВСЯЧИНА

ДИТЯЧІ ПОДРУЖЖЯ В ІНДІЇ

В Індії існує закон, який забороняє дитячі подружжя. Та хоч він діє вже 27 років, то індійці ще й тепер одружують своїх дітей. І так в місті Йодпур в провінції Раястан астрологи заповіли, що день 5-го травня „дуже щасливий" для одружіння. І в тому дні відбулося 20,000 шлюбів, в тому більш як 6,000 шлюбів хлопців у віці від 5-ох до 16-ох років, і дівчат у віці 4-ох до 14 років. В деяких селах одружують дітей, яких ще носиться на руках, бо їхні батьки їх ним. Ті одружені дівчата живуть разом зі своїми батьками, і переходять до своїх чоловіків аж тоді, коли підростуть. Але вони відвідують своїх тещ, щоб їх краще пізнати. Індійські селяни живуть цілими родами (батьки, сини, доньки, внуки і жунени) і тому одружений юнак не мусить дбати про забезпечення своєї жінки.

ЗА 50 ДОЛЯРІВ КОРАБЛЕМ ДО ЕВРОПИ

Президент одного великого готелю Г. Б. Кентор обіцяє, що вже за два роки будуть курсувати з Америки до Европи кораблі, які возитимуть людей через океан за 50 долярів. Морська Комісія ЗДА має проєкт будови корабля, який зможе перевезти 6,000 пасажирів і 1,350 членів залоги. На кораблі буде їдальня, в якій нараз зможе харчуватися 1,000 осіб; крім цього буде кафетерія на 1,500 місць. Сама подорож кораблем коштуватиме 50 долярів, але за харчі треба буде платити окремо. За снідання, обід і вечерю не будеться платити більш як чотири доляри денно. Цей корабель на випадок війни можна буде замінити на військовий пасажирський корабель, або на літаконосець.

ЩАСЛИВІ ПІҐУЛКИ ДЛЯ ПИЯКІВ І НАРКОМАНІВ

Лікарі повідомляють про те, що винайдено такі таблетки, які допомагають пиякам відзвичаїтися від пиття алькогольних напоїв. І так одна учителька-пиячка не могла вчити, бо була така п'яна, що не могла зовсім працювати. Та коли почала брати ті піґулки, залишила пиття і могла працювати в школі. Але д-р А. Заппала остерігає, щоб не забагато вживати тих таблеток, бо тоді пацієнт перестає пити алькогольні напої, і призвичаюється до таблеток. Подібно, але в меншій скількості, вживається таблеток і до лікування наркоманів, щоб їх відзвичаїти від вживання наркотиків.

● 23-річна Делія Джузепетті Берталяччіні, яка має 15-місячну донечку, породила в Римі четвернята — трьох хлопців і одну дівчинку. Всі здорові. Її чоловік — муляр. — В місті Дессук, в Єгипті, різник відвіз до шпиталю на гінекологічний відділ свою дружину, після чого з'явився до поліції: „Ми маємо 7 доньок— заявив він — і якщо жінка породить восьму доньку, я в'бю її. В той самий момент надбіг його брат з новиною, що він — різник — став батьком трьох синів.

РАКЕТА, ЩО РОБИТЬ 1,560 МИЛЬ НА ГОДИНУ

На летунській базі Едвардс у Каліфорнії відбулися спроби з новозбудованою ракетою, яка робить 1,560 миль на годину на 10,000-стопових рейках. Вгорі старт ракети, внизу — ракета під час лету.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Т-во „Жидачів" Відд. 393, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 24-го червня, в У. Н. Домі, 140-142 2-га Еве. Просимо вирівняти залеглі членські вкладки і балеві білети з 9-го червня 1956. Збори не відбуватимуться через місяці: липень і серпень. Просимо членів, якщо можливо заплатити союзові вкладки за ці два місяці, щоби не нарушувати Товариської каси в часі вакацій. Маємо багато справ до полагодження. Ваша присутність конечна. — І. Дубик, предс.; Є. Баланда, кас.; В. Вербовський, рек. секр.; М. Литвин, фін. секр.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством українських працівників збільшити кадри ідейних

ТАРЗАН, ч. 3689. Ловить рукою.

HIGH IN THE TREETOPS, TARZAN WATCHED THE STORBS' PLANE DISAPPEAR OVER THE MOUNTAINS.

THEN HE SWUNG INTO THE JUNGLE DROPPING ALONGSIDE A STREAM.

THE APE-MAN HAD A CRAVING FOR FISH, THE FISH. HE WAITED STATUELIKE FOR MANY MINUTES, THEN STRUCK—SCOOPING UP A FISH WITH HIS BARE HAND.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

З верховіття Тарзан спостерігав, як Сторбів літак зникав за горами.

Потім він подався в джунглі, мандруючи вздовж потоку.

Мавполюдина відчула палке бажання пасасувати рибою пісагом. Немов статуя чекав він кілька хвилин, а тоді вхопив — і вхопив голою рукою рибу.